

Vlaamse overheid

Arenbergstraat 9

1000 BRUSSEL

T 02 553 68 00

www.cjasm.vlaanderen.be

VERSLAG

////////////////////////////////////
FOCUSGROEP 1 – STELLING 1 – DE GEMEENSCHAPPELIJKHEID TUSSEN DE DEELSECTOREN IS IN DE 21STE
EEUW GROTER DAN HET VERSCHIL, WAT OOK EEN GEMEENSCHAPPELIJK THEORETISCH KADER
VRAAGT

11/09/2015

Moderator en verslaggever: Marina Laureys

////////////////////////////////////

De gemeenschappelijkheid tussen de deelsectoren is in de 21ste eeuw groter dan het verschil, wat ook een gemeenschappelijk theoretisch kader vraagt.

Wat? Antwoord op de stelling?

- Er is eensgezindheid dat de uitdagingen gemeenschappelijk zijn: bijv. digitalisering, vergrijzing, diversiteit. Naar buiten uit is er dus 'gemeenschappelijkheid'. Dat is ook belangrijk voor het creëren van een draagvlak (politiek, publiek, maatschappij,...).
Maar binnen het veld / deelsectoren / instellingen zijn er nog grote verschillen (behoudsgezinde reflex). Verbanden zijn belangrijk tussen de deelsectoren maar zien de instellingen dit? (Het geheel is groter dan de verschillen...).
- De gemeenschappelijkheid zit hem in de terminologie in de regelgeving. In de praktijk zijn er meer verschillen. Hiervoor moet aandacht blijven: de specificiteit van de deelsectoren.
- Deelsectoren: welke worden hier bedoeld? Ook aandacht geven aan het bredere CE-veld enkel dan het culturele (bijv. ook in andere domeinen, bijv. ook ambachtelijkheid).
- Er is consensus nodig over begrippen en concepten. Er moet een vertaalslag gemaakt worden.
- Het is belangrijker dat er juiste doelstellingen worden geformuleerd dan dat er werk gemaakt wordt van een taalidoom. Belangrijker dan een theoretisch kader zijn goede doelstellingen die gericht zijn / vertrekken vanuit de noden in de praktijk.

Waarom?

- Er is niet één gemeenschappelijk theoretisch kader nodig om op alle uitdagingen een antwoord te kunnen bieden. Mag sectorspecifiek zijn.
Het theoretisch academisch begrippenkader van memory-institutes, bron, transbron, parabron wordt niet gevolgd ...
- Het is belangrijk om ook aandacht te geven aan de mensen /de actoren achter het theoretisch kader...

Voordelen en kansen

- Belangrijker zijn (gemeenschappelijke) doelstellingen.
- Er moet naar buiten wel een duidelijke taal gehanteerd worden die een draagvlak creëert – unique selling position.
- Zoeken naar gemeenschappelijkheid wordt de nieuwe norm – dat zorgt voor duurzaamheid. Daartoe is er nood aan samenwerking en afstemming.
- Eén duidelijk Vlaams Cultureel-erfgoedbeleid is belangrijk als kader.
- Een gemeenschappelijk kader biedt voordelen voor een CE-veld dat zeer verbreed is – gemeenschappelijke taal.
- Biedt kansen voor publiek-private samenwerking.

Mogelijke valkuilen

- Een gemeenschappelijk theoretisch kader: kan te theoretisch zijn – nood aan aansluiting bij de praktijk. Belang van vertaalslag en helderheid van begrippen.
- Een gemeenschappelijk kader kan te breed zijn vanuit een verbreding van het veld.
- Weerstand bij instellingen / instituties: behoudsgezinde reflex, nog te veel hiërarchisch denken.
- Particularisme (deelsectoren, instellingen personen,...).
- Valse autonomie (zie lokale overheid)
- Te mercantiele benadering
- Teveel willen clusteren naar één kader – diversiteit van deelsectoren, instellingen, organisaties... blijft nodig.

Wat moet er veranderen?

- Het huidige competitief model (dat vertrekt vanuit concurrentie tussen instellingen, organisaties,...) (bestuurlijk, inhoudelijk, economisch,...) moet omgezet worden naar een model dat een beloning geeft voor samenwerken en netwerken. Samenwerken kost maar rendeert ook...: het beleid moet impulsen geven om samenwerking op te bouwen, dit mag niet vrijblijvend zijn.
- Ook wanneer men streeft naar efficiëntiewinst moeten concepten ondersteund worden die dit bereiken vanuit samenwerking – dit veronderstelt het stimuleren van samenwerking (bijv. Museumpas, digitalisering infrastructuur, crowdsourcing,...).
- Autonomie van instellingen moet vergroot worden.
- Vanuit doelstellingen moet gekeken worden naar rollen / functies / expertises. Wat is er nodig? Wie neemt welke rol op / heeft welke expertise / vervult welke functies? De rol van overkoepelende organisaties moet vanuit dit kader herbekeken worden - welke meerwaarde. Expertise en makelaardij moeten uit elkaar getrokken worden. (Er zijn nu veel actoren vanuit een lange historiek, soms ook nog jonge organisaties, soms persoonsgebonden,... – geen duidelijke rolverdeling).
- Er moet aandacht zijn voor wat gemeenschappelijk – in samenwerking kan georganiseerd worden. Maar daar moet een win-win in zitten. Tegelijk moet er ruimte blijven voor de eigen identiteit van (historisch gegroeide) instellingen en de specificiteit van deelsectoren.
- De vraag wordt gesteld naar tijd geven om veranderingen te laten implementeren... (decretale rust versus reshuffle van het veld...)
- Er is nood aan fiscale maatregelen om de samenwerking publiek-privaat te stimuleren. 'Vertrouwen' (in publieke instellingen) speelt een grote rol bij private verzamelaars maar er is zeker bereidheid iets terug te geven aan de maatschappij.

Concrete doelstellingen/aanbevelingen: welke elementen/bouwstenen moeten zeker aan bod komen?

- Eerder vertrekken vanuit **doelstellingen** dan vanuit een gemeenschappelijk theoretisch kader. Belang van vertaalslag van een kader, van concepten en begrippen, zowel naar het brede veld / de actoren als naar het publiek. (verschil tussen academisch theoretisch kader en beleidskader).

- Het moet gaan om gedeelde uitdagingen, principes en uitgangspunten.
- Hiërarchische en institutionele/organisatie verschillen omzetten naar netwerking / samenwerking op basis van gelijkwaardigheid.
- Overheid: inzetten op **impulsen voor samenwerking**.
- Efficiëntiewinsten: samenwerking stimuleren die dit versterkt – gemeenschappelijke dienstverlening.
- **Uitklaren van rollen/expertises/functies** die nodig zijn voor een erfgoedwerking en het kunnen inspelen op alle uitdagingen die er zijn. De centrale overheid geeft hierin de richting aan, faciliteert, schept voorwaarden, brengt correcties aan, herverdeelt -> regierol. Tegelijk is er overleg en afstemming tussen de diverse overheidsniveaus. (protocol – subsidiariteit)
- Fiscale maatregelen
- Vrijwaren van opbrengsten voor CE-veld...
- In een landschapstekening TO BE niet vertrekken van vanuit bestuursniveaus en instellingen/organisaties maar vertrekken vanuit doelstellingen en daaraan gekoppeld: rollen, functies, expertises.